

Biblioteca escolar, cerna de lectura

Asun Carballo Rodríguez
Alexandra Cabana Outeiro

Indicador para as Bibliotecas escolares galegas de Óscar Villán (2006)

BIBLIOTECAS
ESCOLARES
DE GALICIA

cerna

substantivo feminino

1 Parte interior e máis dura do tronco dunha árbore.

Cortar ata a cerna.

► SINÓNIMOS **corazón, durame**

2 figurado Parte fundamental ou máis importante dunha cousa.

Chegar á cerna da cuestión.

► SINÓNIMOS **miolo, núcleo**

Punto de partida

Consolidar as bibliotecas escolares como centros de recursos en diferentes soportes para a aprendizaxe e gozo da lectura, para o desenvolvemento de habilidades na escrita e para o acceso á información.

RESOLUCIÓN do 16 de outubro de 2025, da Dirección Xeral de Ordenación e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para o deseño, elaboración e implementación do Plan de Lectura, Escritura e Acceso á información nos centros docentes non universitarios sostidos con fondos públicos da Comunidade Autónoma de Galicia.

Segundo. Definición, obxectivos e características do Plan de Lectura, Escritura e Acceso á información. Obxectivo f)

Punto de partida

Os Plans: diferenzas

PLAMBE

Plan de Mellora de Bibliotecas Escolares

- Proxecto PLAMBE

- Liñas prioritarias
- Memoria

PB

Plan de Biblioteca

- Plan anual de biblioteca

PLEA

Plan de Lectura, Escritura e Acceso á información

- Contexto
- Obxectivos

Plan anual de Lectura, Escritura e Acceso á información

- Actuacións
- Avaliación

Punto de partida

Os Plans: puntos en común

The diagram consists of six green circles, each containing a text label, arranged in a loose cluster. These green circles are overlaid on a background of several larger, semi-transparent reddish-orange circles of varying sizes. The overall composition is abstract and modern.

Tempos

Espazos

Escritura

Actuacións

Acceso á
información

Selección
das
lecturas

Punto de partida

O Plan de biblioteca

Para que?

Obxectivos

Que?

Actuacións

Como?

Avaliación

1. En relación coa **organización e xestión** (incluíndo configuración do equipo de apoio e da persoa responsable da biblioteca escolar e horario previsto); a configuración da biblioteca como "laboratorio creativo de aprendizaxes.
2. En relación coa **dinamización e promoción dos recursos da biblioteca**, a súa integración no tratamento do currículo e a súa contribución á alfabetización múltiple e ao desenvolvemento das competencias básicas do alumnado.
3. En relación coa **formación de persoas usuarias** e adquisición da **competencia informacional** (competencia para o tratamento da información incluída na actual competencia dixital).
4. En relación co **fomento da lectura**.
5. En relación co desenvolvemento do **Plan de Lectura, Escritura e Acceso á información** (en materia de lectura, escritura e habilidades no uso, tratamento e produción de información).
6. Outras actuacións (biblioteca **inclusiva**, implicación das **familias** e **comunidade educativa**, **redes** desde a biblioteca escolar etc.).
7. En relación coa **avaliación** (indicadores e instrumentos que se van utilizar).

COLECCIÓN

A colección

- **Documentos e recursos**, en **diversos soportes**, ao servizo das **persoas usuarias** para o desenvolvemento das actividades de ensino e aprendizaxe, do traballo coa información e a lectura con distintas finalidades.
- Localizada na **biblioteca escolar** e **noutros espazos do centro** (aulas, departamentos, sala de profesorado, zonas de lectura externas á BE...).
- Todos os documentos teñen que estar **rexistrados** na Biblioteca Escolar.

A colección

Características da colección

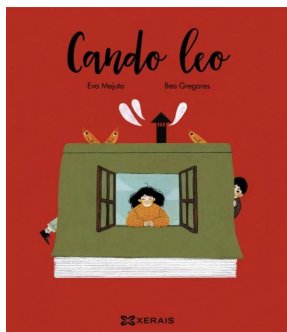
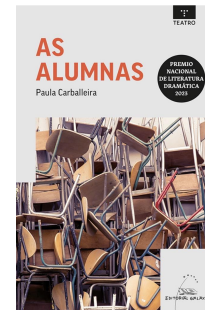
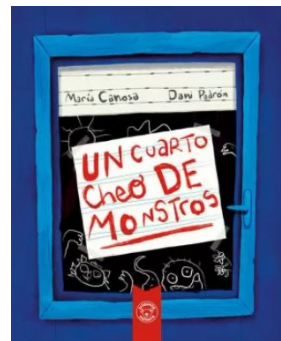

A colección

Variada

Materiais de **ficción**: narrativa, poesía, teatro, álbum ilustrado...

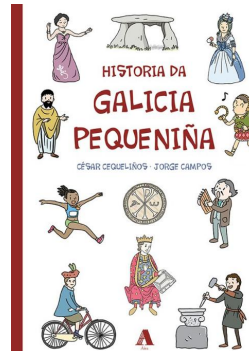
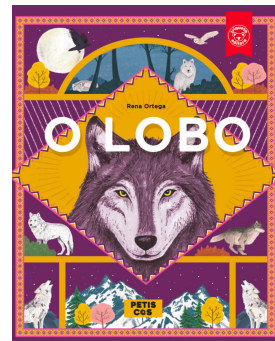
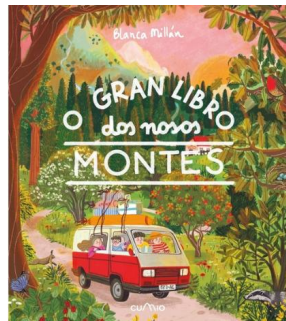

A colección

Variada

Materiais de **non ficción** para o tratamento dos diversos contidos curriculares e outros fins e coñecementos.

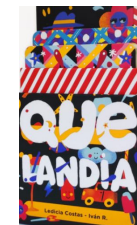
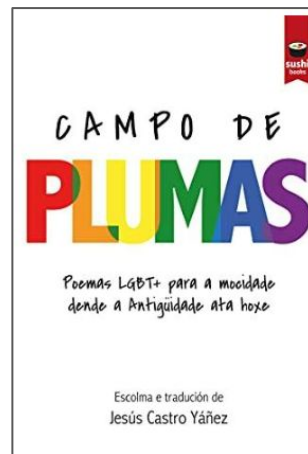
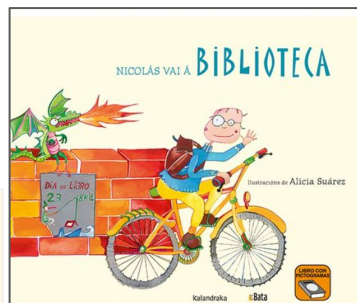
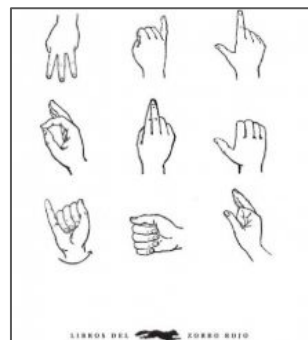

A colección

Variada

Materiais para o apoio á diversidade.

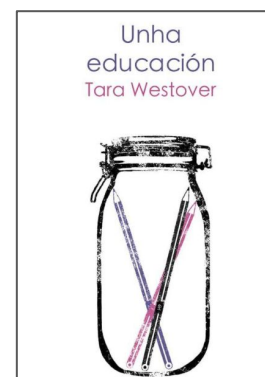
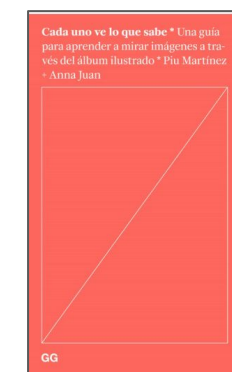
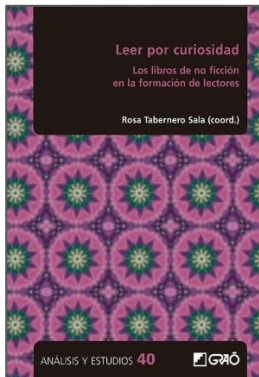
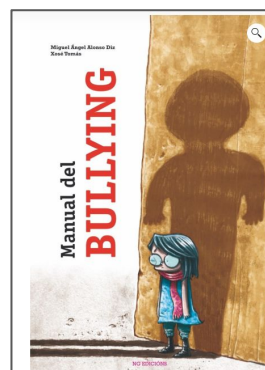
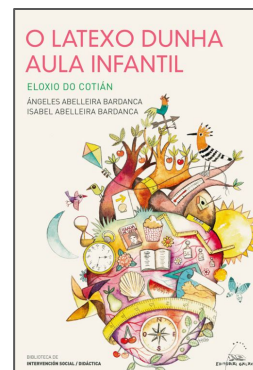
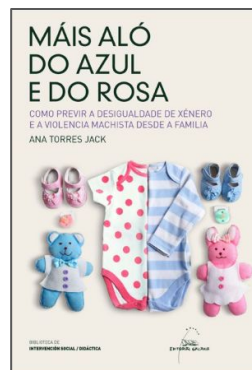

A colección

Variada

Materiais para o profesorado e as familias.

A colección

Variada

Publicacións periódicas (xornais, revistas, boletíns...).

Xullo 2024

Outubro 2025

Xullo 2025

Xuño 2025

Gravado: Alonzo Ferra

Proteger a biodiversidade

BIBLIOTECAS
ESCOLARES
DE GALICIA

A colección

Variada

Materiais elaborados polo
alumnado e o profesorado.

CEIP Sobreira Valadares, Vigo

A colección

Características da colección

Personalizada

- Unha **colección non mimética**, propia, que responda a realidades diversas e que estea relacionada coa súa contorna.

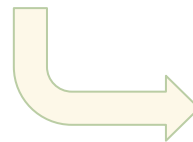
Inclusiva

- Unha colección **que apoie a diversidade** do centro escolar: atención ás necesidades educativas específicas, atención ao alumnado inmigrante, integración das distintas orientacións sexoafectivas...

Equilibrada

- Directrices IFLA para a Biblioteca Escolar (2015):
 - 60% **non ficción** e 40% **ficción**.

Actualizada

A colección

Pasos para configurar a colección

Biblioteca do CEIP Plurilingüe de Monforte de Lemos

1º Paso

Analizar e coñecer os fondos cos que conta a biblioteca do centro

2º Paso

Realizar unha expurgación dos fondos

Obsoletos ou sen calidade

Deteriorados

Aqueles que teñen certa antigüidade

Non pertinentes

Duplicados ou redundantes

3º Paso

Localizar todos os materiais espallados por distintos espazos do centro

4º Paso

Crear un Plan de adquisicións

A colección

Critérios de selección da colección

Contexto e variedade editorial

Calidade
(literaria e estética)

Adecuación
(competencia lectora
e intereses)

Combinación
(obras canónicas e
novidades)

Variedade
(obras, temas e persoas
destinatarias)

Teresa Colomer, 2015

Montse Pena, 2024

BIBLIOTECAS
ESCOLARES
DE GALICIA

A colección

Procedementos para a selección da colección

Organizacións e
asociacións

[IBYY](#)

[GALIX](#)

[LEER.ES](#)

Recomendacións
persoais

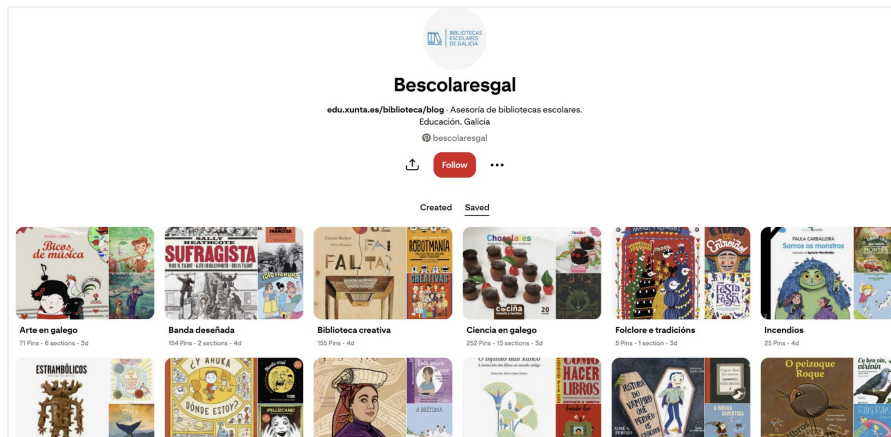
[Diario cultural na RTVG](#)

[La coleccionista](#)

[Libros para as medras](#)

[Lectureo](#)

[Libros e libros](#)

BIBLIOTECAS
ESCOLARES
DE GALICIA

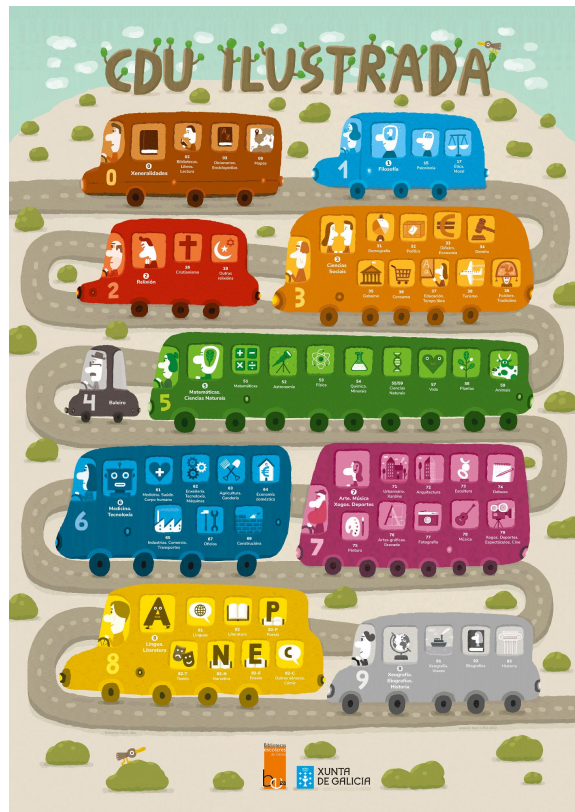
A organización da colección

- **A organización é un pilar básico** do funcionamento da colección e da biblioteca
- **Sistema estandarizado adaptado** ás bibliotecas escolares e á nosa propia
- **Visible** (sinalética) e **coñecida** (formación de persoas usuarias)
- **Física** (distintos espazos da BE) e **virtual** (OPAC)

A organización da colección

A CDU

CDU adaptada ás bibliotecas escolares

- 0 INFORMACIÓN. DOCUMENTACIÓN. DICCIONARIOS. ENCICLOPEDIAS
- 004 Ciencia e tecnoloxía dos ordenadores. Informática. Procesamento de datos
- 01 Bibliografías. Catálogos
- 02 Biblioteconomía
- 03 Obras xerais de referencia. Enciclopedias, dicionarios, léxicos, glosarios
- 05 Publicacións seriadas, publicacións periódicas. Anuarios. Calendarios
- 1 FILOSOFÍA. PSICOLOXÍA
- 14 Sistemas e puntos de vista filosóficos
- 15 Psicoloxía
- 16 Lóxica. Epistemoloxía. Teoría do coñecemento. Metodoloxía da lóxica
- 17 Filosofía moral. Ética. Filosofía práctica
- 2 RELIXIÓN. TEOLOXÍA
- 21 Relixións prehistóricas. Relixións de sociedades temperás
- 22 Relixións orixinarias do Loxano Oriente
- 23 Relixións orixinarias do subcontinente indio. Relixión hindú en sentido amplo
- 24 Budismo
- 25 Relixións da antigüidade. Cultos e relixións menores
- 26 Xudaísmo
- 27 Cristianismo
- 28 Islamismo
- 29 Movimentos espirituais modernos
- 3 CIENCIAS SOCIAIS
- 30 Teorías, metodoloxía e métodos nas ciencias sociais en xeral. Sociografía
- 31 Demografía. Socioloxía. Estatística
- 32 Política
- 33 Economía
- 34 Dereito. Xurisprudencia
- 35 Administración pública. Goberno. Asuntos militares
- 36 Traballo social. Axuda social. Vivenda. Seguros
- 37 Educación
- 39 Antropoloxía cultural. Etnografía. Usos. Costumes. Tradicións. Mitoloxía
- 4 (baleiro)
- 5 MATEMÁTICAS. CIENCIAS NATURAIS
- 50 Xeneralidades sobre as ciencias puras
- 51 Matemáticas
- 52 Astronomía. Astrofísica. Investigación espacial. Xeodesia
- 53 Física
- 54 Química. Cristalografía. Mineraloxía
- 55 Ciencias da Terra. Ciencias xeolóxicas
- 56 Paleontoloxía
- 57 Bioloxía
- 58 Botánica
- 59 Zooloxía

- 6 CIENCIAS APLICADAS. MEDICINA. TECNOLOXÍA
- 60 Biotecnoloxía
- 61 Medicina
- 62 Enxeñaría. Tecnoloxía en xeral
- 63 Agricultura. Silvicultura. Zootecnia. Vida silvestre
- 64 Economía doméstica. Ciencia doméstica. Cociña
- 65 Industrias da comunicación e o transporte
- 66 Tecnoloxía química. Industrias químicas e afíns
- 67 Industrias, comercios e oficios diversos
- 68 Industrias, oficios e comercio de artigos acabados
- 69 Industria da construción. Materiais de construción
- 7 ARTE. MÚSICA. XOGOS. DEPORTES. ESPECTÁCULOS
- 71 Planificación territorial, urbanismo. Paisaxes, parques, xardíns
- 72 Arquitectura
- 73 Artes plásticas (escultura, numismática, cerámica, orfebrería)
- 74 Debuxo. Deseño. Artes aplicadas e artesanía
- 75 Pintura
- 76 Artes gráficas. Gravado
- 77 Fotografía
- 78 Música
- 79 Diversións. Espectáculos. Xogos. Deportes. Cine
- 8 LINGUAXE. LINGÜÍSTICA. LITERATURA
- 80 Cuestións xerais relativas á lingüística e á literatur
- 81 Lingüística e linguas
- 82 Literatura
- 82-C Cómic
- 82-E Ensaio
- 82-N Narrativa
- 82-P Poesía
- 82-T Teatro
- 9 XEOGRAFÍA. BIOGRAFÍAS. HISTORIA
- 91 Xeografía. Viaxes
- 92 Biografías. Xenealoxía. Heráldica. Bandeiras
- 93 Ciencia da historia. Historiografía
- 94 Historia xeral. Historia dos países e dos pobos

LITERATURA DE FICCIÓN

- prelectorado (0 a 5 anos)
- primeiras/os lectoras/es (6 a 8 anos)
- lectorado autónomo (9 a 11 anos)
- lectorado experto (12 a 14 anos)
- lectorado xuvenil (15 a 17 anos)
- lectorado adulto (máis de 18 anos)

82-N
VIL
inc

39
DOM
her

92
ESC
vid

82-N
PER
gru

796
REL
his

BIBLIOTECAS
ESCOLARES
DE GALICIA

5
Matemáticas.
Ciencias Naturais

5
Matemáticas.
Ciencias Naturais

51 Matemáticas

52
Astronomía

 5 CIENCIAS NATURAIS	 51 MATEMÁTICAS
 52 ASTRONOMÍA	 53 FÍSICA
 54 QUÍMICA	 55 XEOLOXÍA / METEREOLOXÍA
 56 PALEONTOLOXÍA	 57 BIOLOXÍA
 58 BOTÁNICA	 59 ZOOLOXÍA

CEIP de Reigosa

CEIP Monte Balino, Ferreira de Pantón

CEIP Laverde Ruiz, Outeiro de Rei

A organización da colección

A sinalética

A colección

A colección

Recursos dixitais

Selección de
recursos dixitais

Nos espazos web da
biblioteca escolar

Plataforma dixital de
lectura e préstamo

E-LBE.2

ESPAZOS e tempos

BIBLIOTECA
ESCOLARES
DE GALICIA

0 espazo

A necesidade de crear ambientes lectores: espazos e tempos para a lectura

0 espazo

Espazo para traballar e investigar

O espazo

Espazo para ler

CEIP de Cervo

CEIP Emilia Pardo Bazán, A Coruña

CEIP Castiñeiro, Laza

0 espazo

Espazo para falar e escoitar

0 espazo

Espazo para crear

0 espazo

0 espacio

BIBLIOTECAS
ESCOLARES
DE GALICIA

ACTIVACIONES

lectura
escritura
acceso á
información

BIBLIOTECA
ESCOLARES
DE GALICIA

Actuacións

- **O papel mediador:** o profesorado como modelo lector
- **A sistematización:** a utilización de estratexias que funcionan
- **A lectura de calidade en horario escolar:**
 - a lectura de obras de ficción (literatura de calidade)
 - a lectura de obras de non ficción de calidade
- **O fomento da educación documental:** a busca de información e a construción de coñecemento

CEE Santa María, Lugo

Actuacións

Dinamización e promoción dos recursos

- Recursos por efemérides / actividades / proxectos
- Expositores, andeis temáticos, mochilas viaxeiras

Actuacións

Dinamización e promoción dos recursos

- OPAC
- Blog, redes sociais, radio

Lecturas... de medo! na "IES da Terra Chá, José Trapero Pardo"

A casa do medo

por Fernández Paz, Agustín

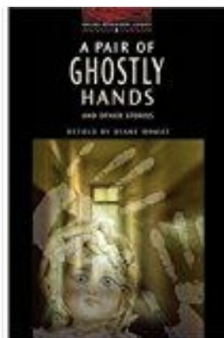
📖 Libro

A memoria dos paxaros

por González Costa, Teresa

📖 Libro

A pair of ghostly hands
and other stories

por Mowat, Diane

📖 Libro

A Santa Compañía

por Gochi

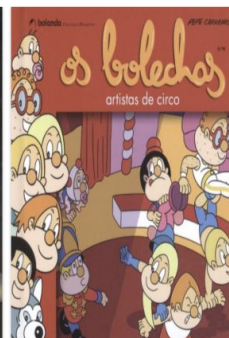
📖 Libro

Amancio Amigo e o
meigo de Salamanca

por Miranda, Xosé

📖 Libro

Amigo medo

por López Rodríguez, Xavier

📖 Libro

Actuacións _lectura

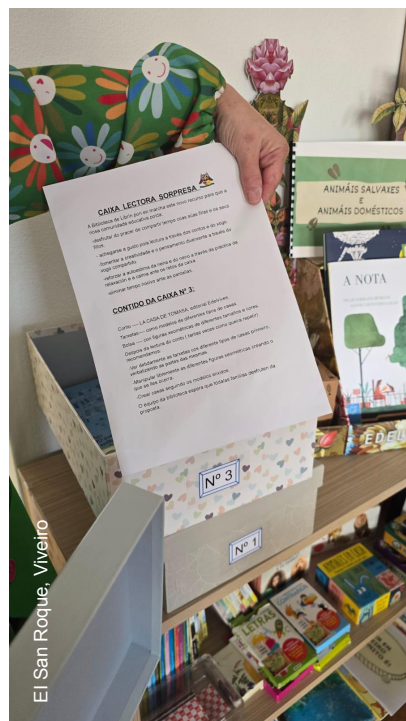
Hora de ler

- Dedicación dunha **franja diaria** de tempo de lectura.
- **Integración da lectura** en todas as áreas, materias e ámbitos.
- Creación dun **ambiente lector**.
- **Acompañamento lector**.
- Participación da **biblioteca escolar**.
 - O establecemento dunhas **franxas horarias** para seleccionar as súas lecturas.
 - O **préstamo** de fondos para desenvolver esta actividade.
 - A **mediación** lectora.
- Deseño de **estratexias**
 - Lectura personalizada e diversificada.
 - Lectura silenciosa e individual.
 - Lectura compartida.

Actuacións _lectura

Hora de ler

Actuacións _lectura

Club de lectura

BIBLIOTECAS
ESCOLARES
DE GALICIA

Actuacións _lectura

Libros que van e veñen_ bolsas El e mochilas viaxeiras_ Maletas viaxeiras

BIBLIOTECAS
ESCOLARES
DE GALICIA

Actuacións _lectura

Lecturas compartidas _*Bibliotecas solidarias*

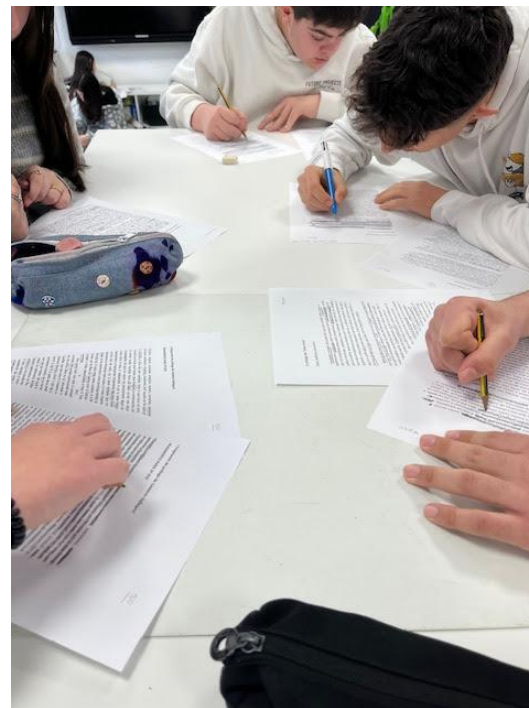
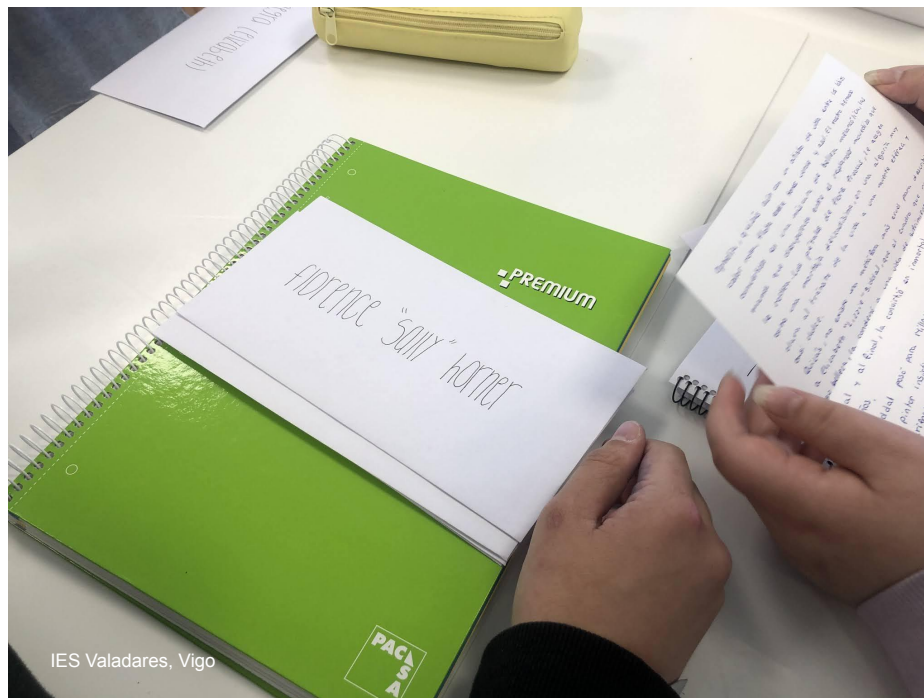
IES Leiras Pulpeiro, Lugo

BIBLIOTECAS
ESCOLARES
DE GALICIA

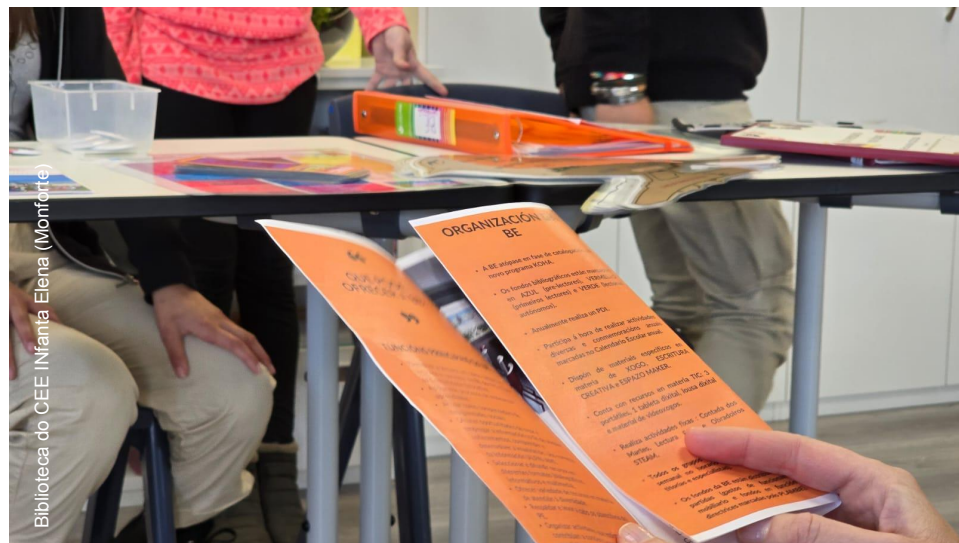
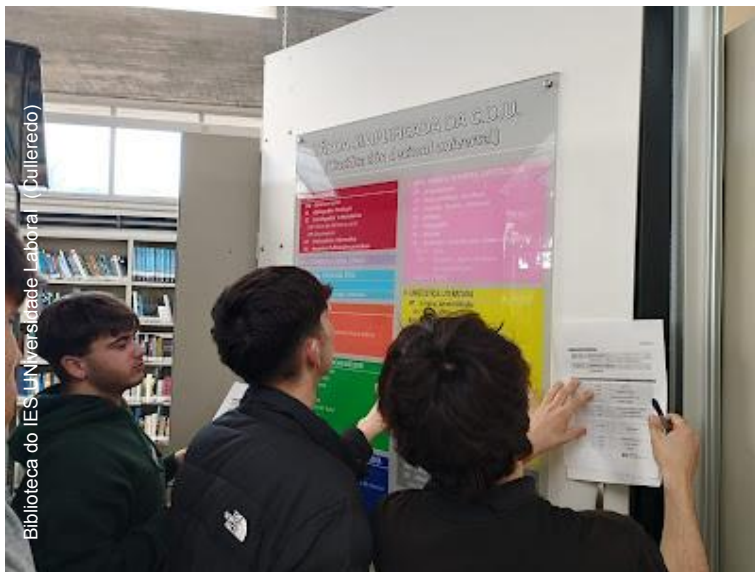
Actuacións _escritura

Obradoiros, concursos... *Biblioteca creativa*

Actuacións _acceso á información

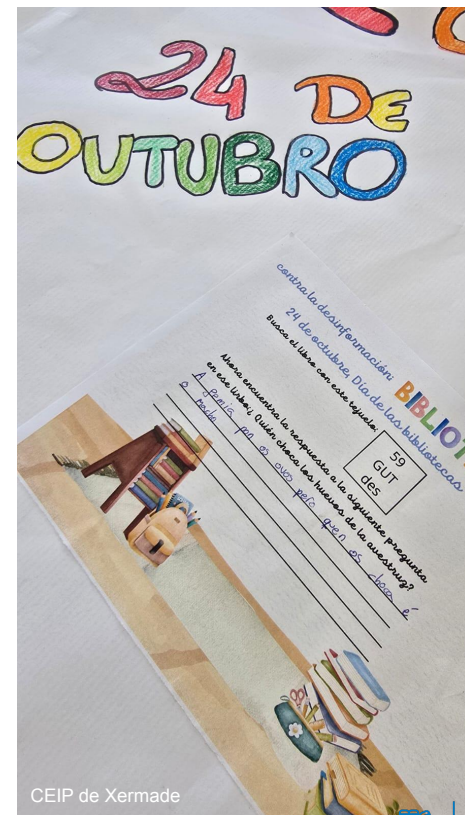
Formación das persoas usuarias

Actuacións _acceso á información

Formación das persoas usuarias

- Visitas guiadas
- Materiais de apoio: guías de uso e funcionamento
- Sesións de formación
 - Xogos de pistas ou retos
 - Propostas de traballo con diferentes fontes
 - Ferramentas e estratexias de busca na rede e nos libros

Actuacións _acceso á información

Propostas de traballo coa información (ALFIN, AMI)

Actuacións _acceso á información

Propostas de traballo coa información (ALFIN, AMI) _Concurso TPP

*A **alfabetización informacional** é a capacidade de pensar de xeito crítico e emitir opinións razoadas sobre calquera **información** que atopemos e empreguemos. Dáanos poder, como cidadáns e cidadás, para acadar e expresar puntos de vista informados e **comprometernos** plenamente coa sociedade.*

CILIP, 2018

Actuacións _acceso á información

Propostas de traballo coa información (ALFIN, AMI)

- Fomento da lectura, busca documental e traballo curricular.
- Emprego de fontes documentais diversas: orais, impresas ou dixitais.
- Transformación da información en coñecemento.

Actuacións _acceso á información

Propostas de traballo coa información (ALFIN, AMI)

- Propostas guiadas:
 - Xogos de pistas
 - Buscas do tesouro
 - Buscas nos libros ou na rede

Actuacións _acceso á información

Propostas de traballo coa información (ALFIN, AMI)

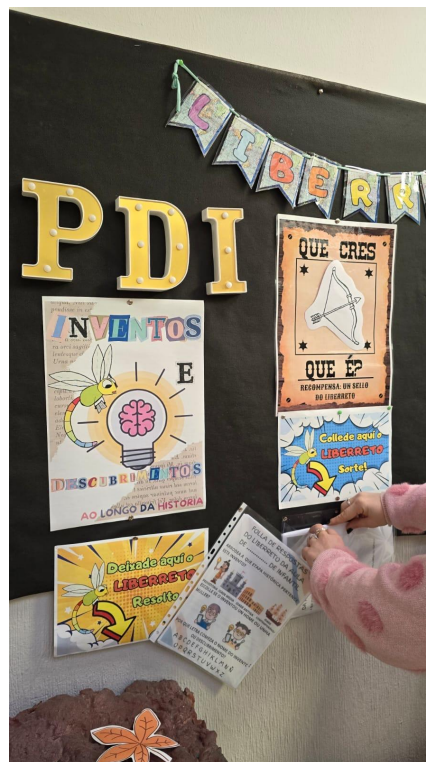
Os **proxectos de investigación** son **traballos** experimentais ou teóricos cuxo obxectivo é a **obtención** de novos **coñecementos** fundamentais, científicos ou **técnicos**.

Rosa Piquín

Actuacións _acceso á información

Proxectos documentais integrados

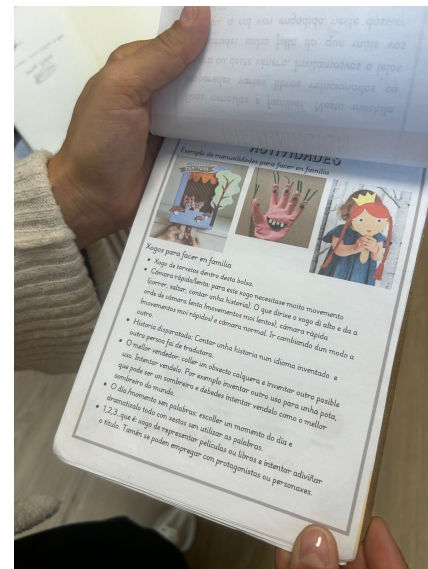
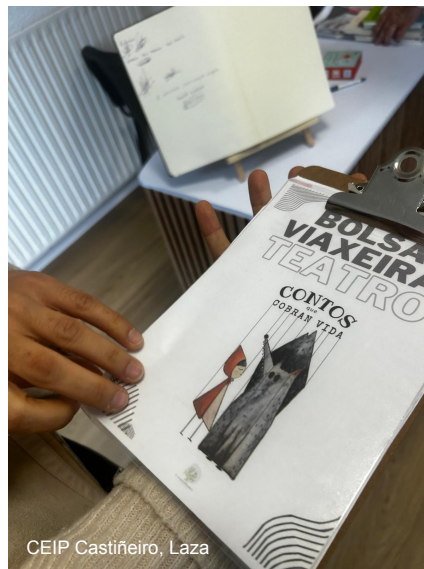

*Pequenos traballos de investigación nos que o alumnado, ademais de **indagar** sobre un tema ou problema concreto, familiarízase cos mecanismos de procura de **información** e traballo intelectual empregando para iso os **recursos documentais da biblioteca escolar**.*

Rosa Piquín

Actuacións _lectura, escritura e acceso á información

Familias _Lectura e familias

Actuacións _lectura, escritura e acceso á información

Familias _Lectura e familias

Actuacións _lectura, escritura e acceso á información

Familias _Lectura e familias

CEIP Brea Segade, Rianxo

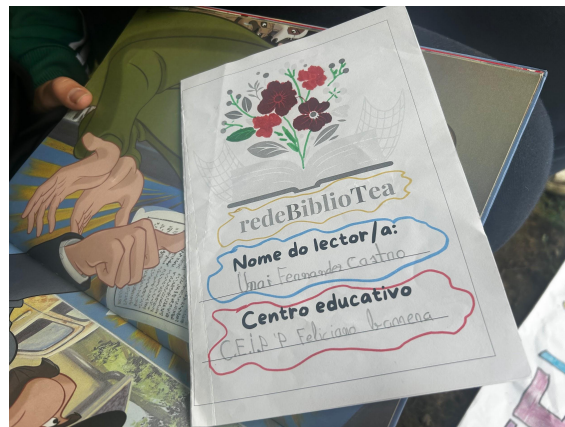
Actuacións _lectura, escritura e acceso á información

A radio escolar: a canle, a escritura e a oralidade _*Radio na biblio, concurso de podcast*

Actuacións _lectura, escritura e acceso á información

Redes

Actuacións _lectura, escritura e acceso á información

Redes

EXPOSICIÓN DE TRABALLOS
(do 2 ao 13 de xuño)

**CASA HABANERA
(GUITIRIZ)**

Horario de visita:
De luns a xoves
de 9:00 a 14:00 h.
e de 16:00 a 18:30 h.
Os venres ata as 14:00h.

CEIP Lagostelle (Guitiriz)
CEIP Santo Estevo (Parga)
IES Basanta Silva (Vilalba)
IES Lois Peña Novo (Vilalba)
CPI P. Virxe do Monte (Cospeito)
CEIP Veleiro Docampo (Castro de Rei)
CEIP Insua Bermúdez (Vilalba)
IES Fonmiñá (A Pastoriza)
EEI de Vilalba
CEIP P. de Muimenta
CEIP Monseivane (Vilalba)
CEIP Antía Cal Vázquez (Muras)
CEIP Ramón Falcón (Castro de Rei)
CEIP P. Virxe do Corpiño (Begonte)

Afianzando a nosa identidade

MICRORREDE
TERRA CHÁ

Referencias bibliográficas

- IFLA-UNESCO (2015). *Directrices para a Biblioteca Escolar*.
<https://repository.ifla.org/items/1fecef11-17f2-44be-b766-b1ebbe953718>
- Colomer, Teresa (2015). "La literatura infantil y juvenil". J. Mata, M.P.Núñez e J. Rienda (coords.). *Didáctica de la Lengua y la Literatura*. Madrid: Pirámide.
- Pena, Montse (3 de abril 2024). *Imos cazar un libro: algunhas claves e recomendacións para seleccionar obras en lingua galega* [Presentación dixital]. Encontros do Plan de Mellora das Bibliotecas Escolares Galegas (PLAMBE) 2024.
https://www.edu.xunta.gal/biblioteca/blog/files/EPLAMBE24_Imos_cazar_un_libro.pdf

Moitas grazas!

